

Žena s tisoč srci

Med letošnjimi nagrajenci občine Ljubljana-Center verjetno zavzema posebno mesto sodnica ljubljanskega okrožnega sodišča **MARIJA LULIK-PETERNELOVA**, ki je svoje življenje in vse sile posvetila skrbi za mladino in ponovno socializacijo »ptičkov brez gnezda«, ki jih vsak dan srečuje v hiši pravice.

Srečali smo jo v delovni sobi, med kupi aktov, ko je poglobljeno študirala primere, s katerimi se bo srečala v prihodnjih dneh.

● Povprašali smo jo, koliko časa je že mladinska sodnica in kaj jo je pripeljalo na to delovno mesto.

»Z mladino delam že 20 let, predvsem pa po letu 1959, po novelaciji Kazenskega zakonika. Poklic mladinske sodnice je bila moja večna želja. Mladino imam rada in vem, da mladolletni prestopniki še niso kriminalci, z njimi se da sodelovati, da se jih prevzgojijo, če se s tem delom začne pravočasno. Ponavadi pa intervencija družbe žal pride prekasno, zato imajo vzgojitelji v najtežjih primerih malo uspeha. Mladinsko sodstvo mora biti le člen v vzgojnem procesu, saj v njem igrajo veliko vlogo tudi drugi faktorji.«

● S kakšnimi težavami se bori slovensko mladinsko sodstvo, vsa preventivna in prevzgojna dejavnost?

»Omenila sem že prepozno ukrepanje in ugotavljanje prestopništva, težave pa so tudi v pomanjkanju zavodov za mladolletne prestopnike, za defektno mladino, ki je zašla na kriva pota pa varstvenih ustanov, ki jih sploh ni. Te domove pesti tudi pomanjkanje kadrov — vzgojiteljev, saj bi bili ob ustrezni kadrovski zasedbi in novem zavodu, ki ga že dolgo načrtujejo v Sentvidu, pri svojem delu lahko še uspešnejši.«

● Povejte še kaj vzpodbudnega o svojem delu.

»Na sodišču imajo mnogo razumevanja za moje delo, saj so mi pomagali, da sem organizirala oddelek za mladinsko kazensko sodstvo, ki se prepleta z delom socialnega delavca. Vendar v akcijah nismo zaprti le za sodniške zidove, saj sodelujemo s podobnimi ustanovami in strokovnjaki zunaj sodišča, pri svojem delu pa izkoriščamo tudi izkušnje strokovnjakov, ki delujejo z mladino. Včasih naletimo na težave, vendar zaradi njih ne smemo obupati. To nam uspeva zato, ker imamo otroke radi.«

● Omenili ste težave, pri tem pa nas zanima, kaj pripelje mladino na kriva pota?

»Največkrat je vzrok za prestopništvo okolje, v katerem nekdo živi, predvsem družina. Večina mladih prestopnikov živi v neurejenih, alkoholiziranih družinah, ki so poleg tega še v materialnih težavah. Take otroke je težko resocializirati pa tega niso krivi vedno le starši, ki zaradi različnih vzrokov ne morejo storiti vsega. V vzgojo teh mladih ljudi bi morala odločneje in pravočasno posegati družba, ki je sicer že mnogo storila, pa vendar še premalo. Zal pogosto pozabljamo, da je vsak vloženi dinar v to dobra naložba, ki se bo obilno obrestovala pa čeprav šele čez 10 ali 20 let.«

● Povejte kaj o mladinskem prestopništvu v občini Center.

»Tu ne delujejo le domači prestopniki, pač pa tudi njihovi vrstniki od drugod. Največ je prestopkov zoper premoženje, naraščajo pa kazniva dejanja nasilja, ki jih zakrivajo večje družbe mladostnikov. Z mamili se ne srečam dosti, bolj pa me skrbi tabletomanija in pijančevanje. Za to je dovolj propagande pa tudi svetovni položaj in razvita komunikacijska sredstva mladino kar silijo v to. Za preprečevanje teh pojavov bi se morali povezati vsi, ki jih zanima usoda mladine ali se z njo poklicno ukvarjajo, za to pa je treba poznati osebnost mladih in okolje v katerem živijo.«

● Za konec pa nam povejte še to, kakšno je vaše vodilo za delo?

»Predvsem mora biti človek pošten do sebe in do drugih, kdor se pa loti takega dela kot jaz, mora imeti še veliko mero ljubezni do mladine in do svoje naloge. Pri tem poklicu se moraš razdajati, vendar mislim, da to ni nobena posebna zasluga, pač pa le dolžnost. To je vprašanje vsakega človeka, ki dela, pri tem pa angažira srce in seveda spoštuje soljudi, jih razume in je pri tem sposoben samopremagovanja in odpovedovanja... A verjemite, to ni res nobena posebna zasluga!«

Se bi kramljala, pa ji delo ni dopuščalo. Zapustili smo jo z njenimi spisi, z mislimi na mladino, ki ji želi pomagati, z mislimi na delo in naloge, ki so njen dom in družina — pa tudi dolžnost. Zanj je dan prekratek, saj se, poleg dela na sodišču, posveča še javnemu delu, izobraževanju staršev, mladine in vzgojiteljev, delu za lepši vsakdan, ker se zaveda, da to delo zunaj sive sodniške stavbe vsak trenutek pomeni mladega prestopnika manj pred njeno uradno mizo.

J. O.

Skupno delo v prid našega zdravja

In tole naj bi bil nekakšen strupen intervju s šestimi od sedmih nagrajencev občine Center, s člani delovne skupnosti zdravstvene enote Nebotičnik. V odsotnosti dr. Olge Boljka, smo se pogovarjali z dr. Bogom Merljakom, višjim dentistom Vinkom Slanovcem, višjim tehnikom Nandetom Debeljakom, asistentko Sonjo Cotman, Antonijo Bradač, ki je ekonom in višjim tehnikom Milošem Hanžičem.

»Da bi pisali posebej o delu vsakega nagrajenca je težko, kajti naše delo je tako prepleteno med seboj, tako odvisno od dela sodelavcev, da bi sami lahko prav malo naredili,« je povedal dr. Bogo Merljak, ki opravlja svoj poklic že polnih 33 let. Začel je kot zobotehnik, naredil šolo za dentiste in stomatološko fakulteto. V Nebotičniku dela že 23 let. Dr. Merljak je bil glavni organizator javne zobozdravstvene službe v Ljubljani.

»Z dr. Janezom Kobalom, prof. Antejem Logarjem in številnimi drugimi sodelavci smo si vselej prizadevali, da bi izboljšali našo zobozdravstveno službo, predvsem pa, da bi pomagali ljudem, ki so naše pomoči potrebni. Začetki so bili težki. Nismo imeli ne primeren prostorov ne primerne materiala in instrumentov, ki smo jih potrebovali za svoje delo. Že od začetka delam s čudovitimi ljudmi, ki so žrtvovali večino svojega prostega časa, da so hodili na razne tečaje, se izpopolnjevali in s tem koristili napredku našega zobozdravstva in pacientom. Povedati pa moram, da bi si težko zamišljali razvoj zobozdravstva brez pomoči klinik, predvsem stomatološke klinike.«

Za požrtvovalno in uspešno delo v zobozdravstvu je dr. Bogo Merljak dobil že priznanje — Red dela II. stopnje.

»Lahko rečem, da je naredilo naše zobozdravstvo, od prvih začetkov pa do sedaj, ogromen korak naprej. Pretežna večina naših delavcev — od zdravnikov do tehnikov, dentistov, asistentk in ostalih je visoko strokovno usposobljena, vendar imamo pri svojem delu težave, tako kot jih imajo tudi marsikje drugje. Manjka nam namreč denar, da bi izpopolnili in modernizirali našo opremo, ki jo pri svojem delu potrebujemo.«

Mislim pa, da je zelo pomembno, da smo se z integracijo, ki je bila leta 1968, uspeli zelo približati disperanzaciji, saj smo uvedli disperanzije za predšolske in šolske otroke, za vajence in za odrasle.

Omenil sem, da sem delal z ljudmi, ki so žrtvovali ogrom-

no svojega prostega časa v korist razvoja našega zobozdravstva. Ena od takih sodelavk je tudi asistentka Sonja Cotman.

Sonja Cotman dela v zobozdravstvu že 26 let. V Nebotičniku je od vsega začetka, to je 25 let, leto dni pa je delala na bivšem okrožnem uradu. Zadnjih pet let dela pri rentgenu in je s tem delom zadovoljna.

»Začetki pa so bili težki. Ni bilo možnosti za šolanje, na delovnem mestu smo spoznavali material, se učili asistirati

Miloš Hanžič, višji tehnik

pri kirurških in ostalih posegih.«

Dnevno »gre skozi njene roke« od 30 do 40 pacientov. Glede na to, da prihajajo v Nebotičnik mnogi pacienti iz ljubljanske okolice in tudi iz bolj oddaljenih krajev, ima vedno dovolj dela. Pri svojem delu ima dobre aparate in zato teče njeno delo nemoteno.

Sonja Cotman pravi, da rada dela. O njenem delu v preteklosti pravi, namesto nje, dr. Merljak. Omeni njeno aktivnost v utrjevanju sindikalne dejavnosti, sodelovanje v upravnem odboru in delavskem svetu, neštete ure prostega časa, ki jih je žrtvovala za razvoj zobozdravstva.

Višji dentist Vinko Slanovec dela v zobozdravstvu nad 40 let, od tega v Nebotičniku 25 let.

bo, da bo skupaj s svojimi sodelavci še nadalje uspešno vodil Brivsko-frizersko podjetje. Da je bilo njegovo dosedanje 27-letno vodenje podjetja uspešno, dokazuje tudi nagrada, ki jo je dobil letos spomladi, podelilo pa mu jo je Poslovno združenje obrti in komunale.

»V prihodnje si bomo prizadevali, da bomo odprli še več poslovalnic. Sodobno urejeno poslovalnico bomo imeli na novi ploščadi Borisa Kraigherja, prav tako bomo imeli tudi nov, moderen salon v Kliničnih bolnicah. V prihodnje si želim, da bi za naše salone dobili več prostora in bi v prizadevanjih za še boljše delo in prostore tudi v prihodnje našli sodelavci skupen jezik ter tako lažje prebrodili težave, s katerimi se srečujemo.«

S. V.

»Prvi začetki našega dela so bili težki. Zdravnik specialist ni imel nobene možnosti za razvoj. V letih 1939/40 sem bil med ustanovitelji enoletne šole za dentiste. Leta 1957 sem postal častni član Društva zobozdravstvenih delavcev in istega leta dobil odlikovanje — Red dela z zlatim vencem.«

Njegovo pripovedovanje dopolnjuje dr. Merljak, ki pove, da ima Vinko Slanovec velike zasluge pri razvoju naše zobozdravstvene službe.

»Delo ni bilo lahko, toda zavest, da moramo pomagati ljudem, nas je gnala in zato smo premagovali največje napore. En sam je delal za dva ali tri terapevte. Marsikatero soboto in nedeljo smo vzeli opremo, kakršno smo pač imeli, in odšli po raznih krajih Slovenije. Pogoji dela so se, seveda, iz leta v leto izboljševali in vedno smo težili k temu, da bi

Sonja Cotman, asistentka

bili na vrhu strokovnosti na našem področju v Evropi.«

Vinko Slanovec se je upokojil 1966. leta, nakar je v Nebotičniku delal še leto in pol. Na koncu pogovora je dejal, da je počaščen, da je dobil nagrado in želi, da bi šli mlajši kolegi po njihovi poti, po poti, ki ni bila lahka, bila pa je uspešna.

Kljub temu, da se sliši beseda ekonom skoraj nepomembna, ne moremo reči, da je delo Antonije Bradač nepomembno. Nasprotno. Antonija Bradač dela v Nebotičniku že 26 let in od vsega začetka skrbi, da poteka delo zobozdravnikov, tehnikov, asistentk in ostalega zobozdravstvenega osebja nemoteno.

Njeno delo ni lahko. »Začetki so bili še posebno težki. Nismo mogli dobiti materiala in instrumentov, ki so za naše delo potrebni. Takoj po vojni smo si največ pomagali z materiali, ki smo jih dobili od UNRRE. Zbirali smo ga na vseh koncih: nekaj je prinesel ta, nekaj oni, tako da smo vsaj za silo lahko delali.«

Tončka, kot ji pravijo, mora skrbeti, da je na zalogi vedno dovolj materiala. Dobro ve, kdaj zmanjka oziroma kdaj se težko kupi ta ali oni material, zato ima vedno zaloge za nekaj mesecev. Kupuje in izdaja material za oskrbo ordinacij, laboratorijev in rentgena. Skrbi za kovine, zdravila in zobozdravstveni material.

Antonija Bradač skrbi za ves potreben material sama že od marca 1950. leta, pred tem pa je bila za nabavo materiala soodgovorna s pokojnim prof. Janezom Kobalom. Od leta 1968 se je obseg njenega dela zelo povečal, saj mora skrbeti za številne ambulante v okolici Ljubljane. Spominja se, da so včasih razdeljevali material po ambulantah kar peš ali s

Ivan Jereb: uspešno 27 let

Takoj na začetku moram povedati, da sem imela malo upanja, da bi za to številko Dogovorov lahko pripravila pogovor z enim izmed letošnjih nagrajencev občine Center, Ivanom Jerebom. V brivsko-frizerskem podjetju so mi namreč povedali, da je njihov direktor na zdravljenju v Laškem. Kljub temu sem zavrtela telefon, ki ga je zmotil prav med kosilom. Dogovorila sva se, da se bova naslednjega dne pomenila o njegovem delu kar po telefonu.

Ivan Jereb je direktor ljubljanskega Brivskega-frizerskega podjetja že polnih 27 let. Ko je začel leta 1946 delati, je imelo podjetje vsega skupaj tri poslovalnice.

»Začetek je bil težak, saj ni

bilo na voljo skoraj nobene opreme, imeli smo nekaj zastaralih sušilnih havb, ki smo jih sproti popravljali, da so bile uporabne. Šele leta 1950 smo lahko kupili nove havbe, vendar smo imeli še mnogo problemov; primanjkovalo je blaga, tako da ga še za delovne halje nismo imeli dovolj, ni bilo preparatov, ki smo jih potrebovali pri svojem delu. Prav tedaj se je začela »hladna trajna«, za katero je kasneje začela izdelovati preparate ljubljanska Ilirija.«

Ivan Jereb si je od vsega začetka prizadeval, da bi izboljšal delovne pogoje, moderniziral opremo in pripomočke, ki so jih potrebovali pri svojem delu. Kot sam pravi, so mu pri

tem trdno stali ob strani njegovi sodelavci in mu pomagali.

Sedaj ima Brivsko-frizersko podjetje v Ljubljani, pretežno v občini Center, 14 poslovalnic, od katerih je mnogo prenovljenih, modernih, nekaj pa jih je tudi na novo odprtih. V vseh poslovalnicah je zaposlenih 173 frizerjev in frizerk ter 32 učencev.

»Najbolj sem vesel, če vidim, da so naši delavci zadovoljni, tako z delovnimi pogoji, kakor tudi z osebnimi dohodki. Da so z našimi storitvami zadovoljni tudi ljudje, je dokaz v tem, da imamo v naših poslovalnicah vedno dovolj dela.«

Tov. Jereb je vesel priznanja, ki ga je dobil in prizadeval si

kolesom. Sedaj imajo za to poseben kombi.

Svoje delo ima rada in ga v skrajšanem času opravlja tudi sedaj, čeprav je že drugo leto upokojena. Sodelavci povedo, da je bila vedno aktivna v družbenopolitičnih dejavnostih in da je bila 20 let blagajnik v sindikalni organizaciji.

Višji tehnik Nande Debeljak opravlja svoj poklic že 36 let, od tega kar 24 let v Nebotičniku. »Začetek je bil težak, vendar nihče ni godrnjal, vsi smo delali, kolikor smo zmogli, radi smo delali. V začetku nas je bilo le 12 zoboteknikov, danes nas je 86. Pogoji in način dela so se od začetkov do danes zelo izboljšali, vendar še nismo zadovoljni z njimi. Manjka nam predvsem sodobna oprema za delo v laboratoriju, kajti z njo bi lahko delali mnogo bolje kot sedaj. Naši kadri so visoko strokovno usposobljeni, vendar ne morejo pokazati vsega znanja, ker nimamo modernih pripomočkov.«

Nande Debeljak je dobil za svoje politično delo na terenu že priznanje, in sicer leta 1972 Red dela s srebrnim vencem.

»Želim si, da bi naše delo hitreje napredovalo in pa to, da bi bili vsi plačani po kvaliteti dela in ne samo po storil-

stvu dela že 30 let. Njegovi sodelavci pravijo, da je bilo vse njegovo delo požrtvovalno in je izhodišče za tako zobozdravstveno službo, kot jo imamo sedaj. Bil je aktiven in je še tako v svojem kolektivu, kot tudi zunaj njega, saj je bil prvi predsednik upravnega odbora, sekretar Osnovne organizacije ZK, predsednik Sindikalne organizacije, predsednik Sekcije zoboteknikov Slovenije, tajnik Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije, član sekretariata IO Saveza zubarskih društev Jugoslavije, kjer je dobil tudi odlikovanje — Red dela s srebrnim vencem. Leta 1958 je odšel za 12 let v obratno ambulanto v Litostroj, vendar je ostal kljub temu aktiven na vseh področjih.

Velike zasluge ima za modernjšo opremljenost laboratorijev, za novo tehnologijo, za boljše delovne pogoje v laboratorijih, za nove materiale itd.

»Kljub temu, da ni bilo veliko sredstev za moderniziranje opreme — manjka nam jih tudi sedaj — smo, po mojem mnenju, mnogo naredili, saj so se naši ljudje odrekli tudi delu svojega zasluga, da smo lahko nakupili boljšo opremo.«

Se in še bi lahko pisali o delu in življenju ljudi, ki so

NAGRAJENCI

Priznanje je obveza

Franček Drofenik, Minka Kovačič in Stanka Koprič, člani občinske zveze kulturnoprosvetnih organizacij Center, so dobili nagrade občine Center za organizacijo priljubljenih »Vaših matinej«. Sto »Vaših matinej« si je v preteklih petih sezonah ogledalo 30.000 mladih in starih obiskovalcev, kar zgovorno priča o priljubljenosti teh oddaj. V prenovljenem Mestnem gledališču se je z nastopom folklorne skupine Tine Rožanc na 101. »Vaši matineji« medtem že začela šesta sezona teh prireditev.

Jasno je, da pri »Vaših matinejah« sodeluje, poleg občinskih nagradencev, še vrsta ljudi. »Zasluga za uspeh »Vaših matinej« gre tudi vrsti drugih sodelavcev, ki so nevidni, so pa nujni,« nas je opozorila Stanka Kopričeva. »To so slikarji, ki nam rišejo lepake, tiskarji, ki tiskajo prospekte, študentje, ki jih raznašajo... Če bi le en člen v tej verigi odpovedal, bi se vse podrl.«

»Veseli smo,« je pristavil smo jih povabili k sodelovanju, odpovedal. Člani vseh kulturnoprosvetnih organizacij Center, je skr-

bel za umetniško plat teh prireditev, medtem, ko sta imeli tajnica zveze kulturnoprosvetnih organizacij Minka Kovačič in Stanka Koprič, ki vodi računovodske posle, v rokah niti tehničnoorganizacijskih priprav.

Kakšna so bila vaša vodila pri oblikovanju »Vaših matinej«? smo vprašali Frančka Drofenika.

»Osnovno vodilo je bilo, uvesti novo kulturno dejavnost, ki bi bila specializirana za mladino,« nam je odgovoril. »Dati smo hoteli kulturne in izobraževalne prireditve, ki bi bile pestre, na primerni umetniški ravni in bi zajele po eni strani čim širši krog umetniške dejavnosti — od instrumentalne glasbe, petja, recitalov, do srečanj z umetniki — po drugi strani pa čimveč mladine. Enaka so naša vodila za vnaprej. Menimo namreč, da pred »Vašimi matinejami« Ljubljana ni imela podobnih izrazitih kulturno-vzgojno-izobraževalnih prireditev za mladino. Če gledamo kulturne prireditve za mladino, vidimo eno samo mladinsko gledališče, ki dela v precej težkih pogojih z majhnim ansamblom in lutkovno gledališče, ki je bolj namenjeno predšolskim otrokom. Program »Vaših matinej« pa sega na vsa področja — od osemletk do strokovnih šol in gimnazij. Tako smo zapolnili vrzel, ki se je močno kazala.«

Minka Kovačič smo vprašali, kakšne so bile težave pri organizaciji »Vaših matinej«.

»V začetku smo precej pesimistično premišljali, kako bi

pritegnili mlade k takim vzgojno-izobraževalnim oddajam,« se je nasmehnila. »K sodelovanju smo povabili šole, saj smo želeli vskladiti spored z učnim programom — zlasti za 7. in 8. razred osemletke. Zato smo pritegnili pedagoge, ki so prevzeli mentorstvo in organizacijo obiska. Teden dni pred oddajo dobijo šole prospekte, da se seznajajo s programom. Na nekaterih šolah so celo pisali šolske naloge o tem, kar so videli in poslušali na »Vaši matineji«.

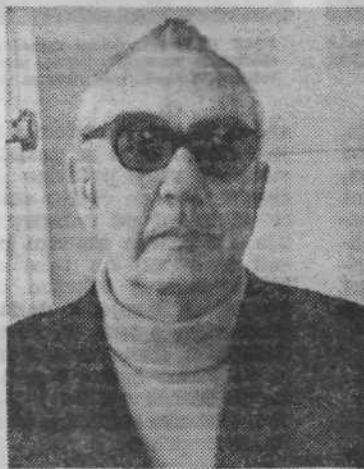
Prireditve financira občinska skupščina Center prek ljubljanske kulturne skupnosti in obe s svojim razumevanjem precej prispevata k uspešnemu delu. V gledališču pa je stalna tehnična ekipa, ki skrbi za izvedbo »Vaših matinej«. Povezani so tudi z občinsko konferenco Zveze mladine. Na »Vaše matineje« ne hodijo samo učenci ljubljanskih šol, pač pa tudi mladinci iz delovnih organizacij in člani mladinskih klubov iz vojašnic na ljubljanskem območju.

»Zgodijo se celo to, da je dvorana premajhna in morajo obiskovalci stati,« se spominja Franček Drofenik. »Ustvarili smo si stalen krog obiskovalcev, mladih in starih. Posebej zanimivo je, da prihajajo na »Vaše matineje« nekatere družine — starši in otroci — ki jih že kar poznamo. Obiskovalci prihajajo tedaj, če jih kaj zanima. Nekateri se bolj navdušujejo za gledališke predstave, drugi za folklor, za nastope pevskih zborov itd. Za učence ljubljanskih šol so »Vaše matineje« brezplačne.«

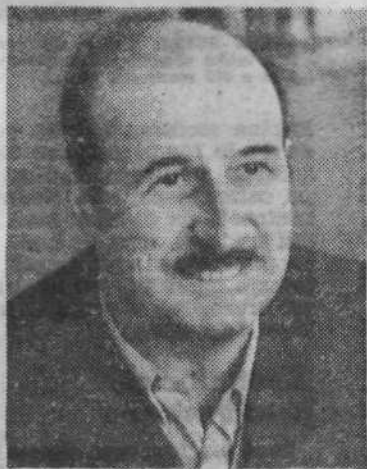
Kaj vam pomeni nagrada, ki ste jo dobili, smo vprašali nagradence na koncu pogovora?

V imenu vseh treh je odgovoril Franček Drofenik: »Vsako tako priznanje pomeni veliko obveznost in dolžnost, da delo, ki si ga opravi, nadaljuje z istim, če ne še večjim zagonom.«

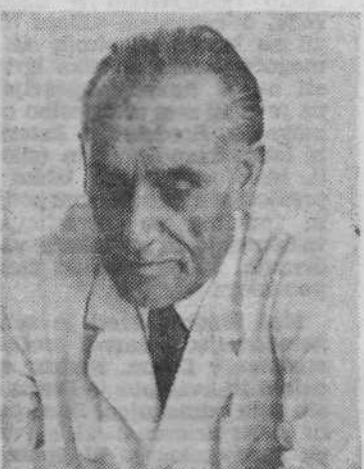
L. J.

Vinko Slanovec, višji dentist

Nande Debeljak, višji tehnik

dr. Bogomerljak

nosti, kajti le tako bi bolnike rehabilitirali, v nasprotnem primeru pa samo krpamo luknje.«

Med nagrajenci je tudi višji tehnik Miloš Hanžič, ki od leta 1968 opravlja delo nadzornega zoboteknika v Zdravstvenem domu Ljubljana. V zobozdrav-

dobili nagrado. Vsi zatrjujejo, da sami ne bi mogli narediti ničesar in da je njihovo delo tesno povezano. Pravijo, da so izbrani iz množice dobrih in zaslužnih delavcev. Njihova glavna skrb je pomagati ljudem in za tem bodo težili tudi v bodoče. S. V.

turnih hiš v mestu so vedno pripravljene sodelovati in, če je treba, tudi brezplačno.«

Pa vendar imajo trije nagradenci pri »Vaših matinejah« posebne zasluge. Franček Drofenik, ki je tudi predsednik občinske zveze kulturnoprosvetnih organizacij Center, je skr-

Podoba pravega planinca

Med nagrajenci občine Center je tudi Planinsko društvo Ljubljana-Matica. Z nagrado je dala občina temu planinskemu društvu priznanje za njegove zasluge pri razvoju planinstva, za delo z mladimi in ob osemdesetletnici delovanja. Obiskali smo predsednika planinskega društva Ljubljana Matica, dr. Bojana Spicarja.

»Slovensko planinsko društvo je bilo ustanovljeno leta 1893 iz narodno obrambnih razlogov, nam je rekel, ko se je ozrl po dolgoletni tradiciji društva, ki mu predseduje. »Bilo je protiutež prodirajočemu nemštvu. Alpenverein je začel zavzemati naše hribe z enakim namenom, kot so se širile druge nemškutarske organizacije. Zato so Slovenci ustanovili svoje planinsko društvo, ki si je zastavilo program, da bo povežalo vse zavedne Slovence v eno planinsko organizacijo in začelo ustvarjati pogoje za napredek planinstva — skrbeli so za poti, gradili planinske postojanke.«

Tedaj je bilo samo centralno društvo s podružnicami po Sloveniji. Društvo Ljubljana-Matica je ostanek tega društva, vendar je vezano samo na Ljub-

ljano in ne več na vso Slovenijo, kot je bilo do druge svetovne vojne. Pač pa so mnogi člani, ki so bili včlanjeni v Slovensko planinsko društvo, danes člani našega društva. Zato tudi praznujemo 80. letnico dela, ker nadaljujemo tradicijo Slovenskega planinskega društva. Hkrati slavi letos 80. letnico tudi Planinska zveza Slovenije, ki nadaljuje tradicijo Slovenskega planinskega društva po drugi strani — kot zastopnik slovenskega planinstva.

Sad dolgoletne tradicije je, da ima Planinsko društvo Ljubljana-Matica toliko članov, kot nobeno drugo društvo. Letos imamo blizu 8.200 članov, od teh je približno 4.500 odraslih, 2.800 mladincev in 900 pionirjev. Število članov pa povzroča tudi težave. Toliko ljudi je skoraj nemogoče aktivirati, niti evidence, če in kako se planinsko udeležujejo, ne moremo imeti.

Seveda pa je množičnost tudi zaželeno. Najbolj pozitivno pri tej množici pa je, da so mladinci in pionirji zelo aktivni. Po šolah imamo mladinske aktivne, ki so povezani z društvom, delujejo v okviru dru-

štva, organizirajo pa tudi mnoge samostojne akcije. Mladinski odsek priredi vsako leto posebno planinsko šolo in tečaje za mladinske mentorje. Mladina nam tudi mnogo pomaga v gorski straži. Tu delajo skupine planincev, ki hočejo vzgojno vplivati na množico ljudi, ki hodijo po gorah, zlasti v okolici Triglava.

Tako množično izletništvo je, po eni strani dobro, po drugi strani pa množice nevezganih planincev onesnažujejo naravo. Če greš s Triglava na Sedmera jezera, je videti, kot bi hodil po smetišču. Mladinci vsako leto dvakrat počistijo to pot, pazijo pa tudi, da ljudje ne trgajo zaščitenega planinskega cvetja in pomagajo vzdrževati poti, obnavljati markacije.«

Vidimo, da posvečate posebno skrb mladincem, kar je bilo v obrazložitvi ob podelitvi občinske nagrade posebej poudarjeno, smo rekli predsedniku? Zakaj?

»Res je, da delu z mladino posvečamo mnogo pozornosti. Vzrokov za to je več. Prvič, brez v planinskem duhu vzgo-

jene mladine ni napredka v planinstvu nasploh in v društvu še posebej. Se pomembnejše pa je, da naše delo krepi sposobnosti mladine za obrambo domovine. Le mladina, ki ima pravičen odnos do svoje domovine — ki ga planinstvo hoče doseči in ga tudi dosega — se psihično in na akcijah tudi fizično pripravlja za primer, če bi bilo treba braniti svojo deželo.«

Torej se v tem nadaljuje usmeritev, ki jo je začel že Slovensko planinsko društvo ob svojih začetkih?

»To je družbena vsebina, ki pa je vendarle drugačna od tiste, pred 80 leti. Tedaj se Slovenec ni mogel pripravljati na oborožen boj s sovražnikom. Tedanji slovenski planinci so bili avstrijski državljani in so bili do svoje države lojalni. Borili pa so se za narodni obstoj. To je bil boj dveh narodov — potujočevskega in ogorčenega — v isti državi. Tega problema danes ni več. Toda, glede na položaj v svetu, moramo biti pripravljeni tudi na najhujše — čeprav, seveda vsi upamo, da vojne ne bo.«

Kakšnega planinca — oziroma širše: obiskovalca gora — si vaše društvo želi?

»To vprašanje je postalo posebno aktualno v zadnjih letih, ko se prav po področju, kjer ima naše društvo največ poti in postojank — v Triglavskem pogorju — valji množica ljudi. Pravim ljudem in ne planincev. Nenadoma je postalo moderno hoditi na Triglav. Jaz pa človeka, ki gre enkrat v življenju s kako propagandno akcijo na Triglav, nimam za planinca. V našem društvu želimo planince, ki planinstvo sistematično gojijo. Nekdo, ki se povzpne na Triglav, s tem še ni spoznal naše dežele. Imamo mnogo gora, ki za Triglavom ne zastajajo. Se več, razgled z njih je še lepši, kajti Triglava se s Triglava ne vidi. Poleg tega, da redno hodi v gore, pravi planinec spoštuje mir in svobodo človeka v hribih in ima primeren odnos do naravnih lepot. Te pogoje bi moral, tako menim, izpolnjevati vsak, ki hoče biti resničen planinec.«

L. J.